

ALCALDES DE GIRONA
1923-1931

Josep Clara

JOAN TARRÚS I BRU

(Olot, 1880 - Girona, 1972)

Era natural d'Olot i de família terratinent, però la trajectòria professional el dugué a Girona, on residí la major part del temps. En algun moment de la vida va pensar que podia ser capellà, com ho havien estat avantpassats seus, però finalment abandonà els estudis eclesiàstics i s'inclinà per la medicina. S'especialitzà en oftalmologia i, així, revisà la vista de milers de gironins. Home d'ordre, d'ideologia conservadora, l'oculista Joan Tarrús es guanyà la fama d'home seriós, després i actiu en nombroses associacions de signe social, cultural i econòmic. Sense sotmetre's mai al control de les urnes en unes eleccions municipals, assumí càrrecs polítics en moments excepcionals i de durada curta per a ell. Comodí al començament de les dues dictadures, presidí l'Ajuntament –dues vegades– i també una gestora de la Diputació.

Del Seminari a la Universitat

De família pagesa originària dels Hostalets d'en Bas, on la masia del Terrús és documentada al segle XVIII, per bé que tenia uns orígens reculats a l'època medieval, Joan Tarrús va néixer, a Olot, el 15 de febrer de 1880. Era fill d'una família nombrosa composta per Jaume Tarrús Carrera, de Sant Esteve d'en Bas, i Emília Bru Carrera, de Domeny. Fou batejat quatre dies després del naixement, a l'església parroquial de Sant Esteve, amb els noms de Joan, Hilari i Ramon. Els avis paterns –Jaume Tarrús i Francesca Carrera– eren de Sant Esteve d'en Bas. Els materns, Francesc Bru i Rosa Carrera, de Domeny i Sant Esteve, respectivament.

L'origen del nom i del mas es remunta a l'any 894, en què és documentat el nom *Terrucio*. Potser ja en època romana hi havia un precedent, com ho provaria el fet d'haver-s'hi trobat alguna moneda del segle III. La família tenia propietats a Sant Esteve d'en Bas, Joantes i Sant Privat. Antigament explotaven i conreaven directament les terres. D'ençà del segle XVIII ho fan per mitjà de masovers o parcers.

El noi va créixer en un ambient tradicional i religiós, propi de la Catalunya que havia estat carlina i que tenia condicions per ser consi-

derada una reserva espiritual del país. De fet, la capital de la Garrotxa, després de la ciutat de Girona, era la que fornía més preveres a la diòcesi i mantenia un clima de predomini de les idees conservadores i integristes, bé que ampliades amb el catalanisme que relligava Déu, Pàtria, Família i Tradició.

Entre els anys 1890 i 1896, Joan Tarrús va estudiar el batxillerat a l'Escola Pia, a Olot, però s'examinà a l'Institut de Girona. Les qualificacions que predominen a l'expedient són entre aprovat i bé. Ingressà, tot seguit, al Seminari Diocesà de Girona, on va coincidir amb companys de la mateixa comarca. Va estudiar-hi durant quatre anys, de 1898 a 1901. Les assignatures cursades eren Institucions Teològiques, Dret Canònic i Història Eclesiàstica, i les qualificacions obtingudes foren de *benemeritus*. Altres avantpassats seus havien servit l'Església com a capellans: Jaume Tarrús Dou (ordenat el 1784), Miquel Tarrús Dou (ordenat el 1793), Miquel Albert Tarrús (ordenat el 1775), Jaume Albert Tarrús (ordenat el 1779), Francesc Albert Tarrús (ordenat el 1785)...

Abandonà la carrera eclesiàstica perquè quan passejava per la muralla de Figuerola amb altres companys seminaristes es va enamorar de la que seria, més endavant, la seva esposa. Matriculat a la Universitat de Barcelona el curs 1901-1902, es llicencià en Medicina el 1907. La carrera durava set cursos, el primer dels quals era preparatori i s'impartia a la Facultat de Ciències Exactes, Físiques i Naturals. A l'expedient hi dominen els aprovats i notables, però assolí la qualificació d'excel·lent en Anatomia i Patologia. Va tenir com a company d'estudis el doctor Ignasi Barraquer Barraquer (1884-1965) amb el qual, en els primers moments de la professió, efectuà visites domiciliàries.

Sí el seu germà Joaquim (1878-1953), que era l'hereu, va viure de les propietats agràries, ell es va obrir camí professional a la capital provincial, per bé que hauria preferit fer-ho a Vic, població que aplegava un ambient més d'acord amb el seu tarannà religiós. Arribat a Girona, el 1908 va fer publicar un anunci a la premsa en què ofería els serveis de la seva especialitat i explicitava l'experiència aconseguida als hospitals de Barcelona: "Consultorio y Clínica de las enfermedades de los ojos. J. Tarrús Bru. Ex-ayudante y médico agregado a la

clínica de las enfermedades de los ojos de los Hospitales de Santa Cruz y Clínico de Barcelona. Consultas: de 11 a 1 y de 3 a 5. Gratis a los pobres. Ciudadanos 15-1°-1. Gerona" (*Diario de Gerona*, 17-XI-1908). Val a dir que el dispensari d'oftalmologia de l'Hospital de Santa Creu era dirigit per un metge il·lustre com el doctor Josep Antoni Barraquer Roviralta (1852-1924).

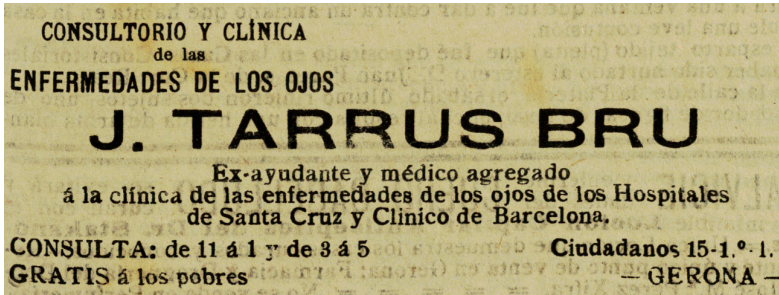
Es va esposar, a l'església parroquial de Santa Susanna del Mercadal, el 20 de juny de 1910, amb Amanda Estech Terradas, de Girona, filla de Francesc Estech Mató, de Rupió, que havia estat regidor en el decenni final del segle XIX (entre 1893 i 1901) i també entre els anys 1901 i 1904. La cerimònia hi aplegà personatges distingits. L'oncle Camil Bru i Carrera (1856-1944), terratinent de Domeny i antic combatent carlí, que aleshores es resistia a admetre la relació de la seva filla Esperança (1888-1972) amb l'arquitecte Rafael Masó (1880-1935), fou el padrí de Tarrús. Per la banda de la núvia actuà el catedràtic Narcís Xifra Masmitjà (1850-1934), destacat també com a enginyer industrial i impulsor de l'explotació de l'energia elèctrica⁶. Mossèn Joan Tusell, natural de Gaserans i vicari de la parròquia, va beneir la unió i adreçà la plàtica als nuvis. El banquet s'emmarcà a l'Hotel Italiàns, establiment de primer ordre al carrer dels Ciutadans. El viatge de noces portà els nuvis a un centre de devoció mariana: Lourdes.

Del matrimoni en van néixer dos fills: Francesc de Paula (1911-1998), que va continuar la professió paterna i es casà amb Maria Dolors Galter Sala (1918-2006), de Figueres, i Pilar (1913-1995), maridada amb Josep M. Cama Codina (1910-1991), propietari de Romanyà. La família va viure al carrer dels Ciutadans i, més endavant, cap al 1918, es traslladà al carrer de Figuerola, número 17. En aquest darrer lloc hi havia la casa del pare de l'esposa de Tarrús, la qual donava a la Gran Via de Jaume I amb un jardí i per darrere, al carrer de Figuerola.

En 1910 era subscriptor d'*El Norte*, periòdic tradicionalista que enllaçava amb la ideologia dels avantpassats. En algun moment va ser considerat proper al maurisme. El mateix any 1910 presentà

---

6. El seu fill Francesc de Paula Xifra Montero, farmacèutic a Barcelona, era casat amb Francesca Estech Terradas, germana de l'esposa de Tarrús.

Anunci de l'activitat professional de Joan Tarrús (*Diario de Gerona*, 17 de novembre de 1908).

una instància a l'Ajuntament, en la qual demanava una hora diària en el dispensari municipal per a la consulta gratuïta de les malalties dels ulls, per tal d'atendre les famílies pobres. Fou soci de la Societat Econòmica d'Amics del País, la qual cosa li permetia de participar en l'elecció de compromissaris per escollir un senador.

Un professional reconegut

Ben conegut a Girona, i pel fet de ser considerat una persona d'ordre, esdevingué el segon alcalde de la dictadura de Primo de Rivera. El seu mandat va ser curt, d'acord amb la inestabilitat del moment i el tarannà personal: del 3 d'abril al 31 de juliol de 1924. En la presa de possessió, "hizo presentes su completa falta de experiencia en los asuntos municipales, falta que se proponía suplir con el esfuerzo de su buena voluntad, en favor del progreso de la Ciudad de Gerona. Y se ofreció a todos y en todas ocasiones para cuanto sea de justicia y entre en las tareas que el Directorio les ha confiado".

Va presidir sessions del consistori dedicades a confeccionar el pressupost ordinari, que es fixà en 1.183.229,28 pessetes i pressupostos especials per a la zona de Figuerola (30.700 pessetes) i eixample de la Mercè (52.600 pessetes). Signà un conveni polèmic amb l'industrial Josep Ensesa Pujadas (1865-1940). Aquest era propietari d'una farinera a la carretera de Barcelona i posseïa uns terrenys a la

part de l'eixample i pactà amb l'Ajuntament de Tarrús la cessió dels terrenys al sector del carrer de Lorenzana i Migdia interessants per a l'expansió urbana de Girona. El consistori es va comprometre a fer-hi el clavegueram i a pagar-ne les dues terceres parts, posar-hi les voravies amb un pagament d'Ensesa i el ferm de les calçades. El problema va sorgir a continuació. El nou Ajuntament conformat el 31 de juliol de 1924 no va estar-hi d'acord i va esclatar l'escàndol. Ensesa va recórrer al tribunal contenciós administratiu i va guanyar el plet. D'altra banda, suprimí les colònies escolars que tradicionalment organitzava el municipi i que afavorien la salut dels infants d'estrats socials humils. Però, per tal de pal·liar-ne l'impacte negatiu, les suplí per excursions i sortides per la rodalia de la ciutat. Més endavant, el 1928, el diari *El Autonomista* va ressuscitar-les fent una tasca de suplència a la qual havia renunciat l'Ajuntament.

Com a acte destacat de cerimonial, l'alcalde Tarrús va anunciar als gironins la visita del rei Alfons XIII i els recomanà de rebre'l "engalanando con colgaduras en los balcones". Lògicament, el dia de la recepció, el 17 de maig de 1924, participà en el banquet que fou ofert al monarca i en el qual era acompanyat pel dictador. La premsa (*La Voz de Gerona*, 18-V-1924) ressaltà: "Las características de la fiesta fueron la gran simpatía atrayente que a todos inspiraba el Rey por su afabilidad, y la sencillez y soltura del Alcalde de esta Ciudad don Juan Tarrús".

Dos dies després, Tarrús –acompanyat del majordom Joaquim Sendra Massa– hagué de desplaçar-se a Barcelona, per tal de participar, al saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat, en un aplec de 1.100 alcaldes no democràtics de tot Catalunya, els quals tributaren acatament al monarca. Aquest els expressà l'afecte que sentia pels catalans i per les altres regions del territori espanyol, i els adreçà una peroració carregada d'espanyolisme, en la qual no va tenir mala consciència a l'hora d'explicar, de manera esbiaixada, la formació del regne d'Espanya i de justificar la repressió del seu avantpassat Felip V:

"Algunos historiadores han olvidado la historia de España o la han bastardeado con intención. De otras naciones europeas

puede decirse que se formaron por aglomeración de territorios, en la que predominaba el derecho del vencedor sobre el vencido. España es un producto de amor. Aquí no hubo vencedores ni vencidos. Unió a las regiones una atracción fraternal bajo la égida de la Reina Isabel. Siguió luego la historia llenando sus páginas gloriosas hasta que hubo un Rey (y esto os lo dice un Borbón) que se llamó Felipe V, y que por la fuerza de las circunstancias se vio obligado a tomar determinadas medidas que, a la postre, estaban inspiradas en el bien de Cataluña. Llegó más tarde Carlos III, y con las barras rojas y gualdas de Aragón y Cataluña formó la bandera de España” (*La Vanguardia*, 20-V-1924).⁷

Tarrús va ser destituït pel governador Arturo Carsi, en un dels darrers actes d'autoritat, abans de marxar de Girona. L'oculista no es va entendre amb la primera autoritat per les qüestions de la llengua i es va trobar incòmode al capdavant del municipi. El periòdic *La Libertad* (1-VIII-1924) assegurava que “al regresar a su casa el alcalde, D. Juan Tarrús, cuya familia se halla veraneando, encontró una comunicación del gobernador, que le habían echado por debajo de la puerta, destituyéndole junto con los cuatro tenientes de alcalde [...] El origen de la crisis obedece a discrepancias entre el gobernador y el alcalde saliente con motivo de indicaciones del gobernador sobre el uso del castellano y el catalán. Los tenientes de alcalde han sido destituidos por conocerse su propósito de secundar la anunciada dimisión del alcalde ”. No va assistir a la sessió en què fou destituït i rellevat.

Va mantenir la vara poc temps, però una publicació favorable al règim (*La Provincia*, 1-X-1925) no li regatejà els elogis. Després de

---

7. Aquestes manifestacions originaren un full clandestí, donat a conèixer per Joan Crexell, que afirmava: “Català, la teva Catalunya sofreix avui una opressió com no havia conegut d'ençà dels dies de Felip V. Un descendent d'aquest rei funest, en un discurs pronunciat darrerament a Barcelona, ha gosat justificar-ne la conducta. Pensa, català, què vol dir això: vol dir tornar a invocar el dret de conquesta dels espanyols sobre Catalunya”.

relacionar les diverses corporacions de la dictadura, es referí a la que “bajo la presidencia del distinguido médico D. Juan Tarrús, que tan gratos recuerdos dejó de su paso por el Ayuntamiento” i afegí que “sabido es que dicho señor, a pesar de facultarle el estatuto municipal para percibir el sueldo correspondiente, renunció a ello dando muestras de un desprendimiento plausible y de su verdadero amor a la ciudad. Llevó éste con sus compañeros una buena y honrada gestión”. També el diari republicà *El Autonomista* (28-VII-1924) va elogiar la personalitat del batlle: “El señor Tarrús es un hombre prestigioso personalmente, de carácter afable y respetuoso, y su designación había sido bien vista por el vecindario, como muro de contención contra las pasiones de algunos políticos del viejo régimen”.

Val a dir que Tarrús, políticament, no va saber dir no a les indicacions interessades del governador i s’afilià a la Unió Patriòtica. Una nota del Govern Civil va comunicar-ho a la premsa: “El Gobernador Civil sigue recibiendo muchas visitas de personas que quieren adherirse a “Unión Patriótica”. Entre los visitantes de estos últimos días figura D. Juan Tarrús, quien espontáneamente ha ofrecido su concurso al Gobierno y al señor Urquía. El Gobernador ha agradecido en cuanto vale el gesto del Sr. Tarrús, porque conoce su prestigio personal y su valiosa significación pública” (*El Eco de Gerona*, 15-XI-1924).

Fora de l’Ajuntament, canalitzà els seus compromisos socials a través de l’Ateneu Social Democràtic, entitat recreativa que no desatenia els fins educatius i culturals. El 1925 demanà autorització per establir-hi una escola no oficial de primer ensenyament per a pàrvuls, nens i adults, al carrer de Sant Josep. El març de 1927, participà en l’entrada del nou rector de Camprodon, mossèn Joan Tusell, com a padrí de la cerimònia. S’havien conegut al seminari de Girona, Tusell l’havia casat al Mercadal i Tarrús era un home destacat del moment. La crònica de *La Vanguardia* (12-III-1927) informà que: “Poco más de las tres de la tarde llegó la caravana de automóviles que conducía al nuevo párroco, acompañado de sus padrinos el doctor Tarrús, ex alcalde de Gerona, y el acaudalado fabricante de Barcelona señor Fradera-Butsems, con sus respectivas esposas, crecido número de familiares y Rdos. sacerdotes”.

Alcaldía Constitucional de la Inmortal Ciudad de Gerona.

ES AÑO

D. Juan Tarrús y Bru, Alcalde Constitucional de la Inmortal Ciudad de Gerona

HAGO SABER: Que estando en la época en que con más frecuencia se inician y con mayor rapidez se propagan las enfermedades infecto-contagiosas, en cumplimiento del deber que me señala el Estatuto Municipal vigente, he venido en dictar o reproducir, las disposiciones siguientes:

1.ª Queda prohibido criar cerdos, cabras, conejos, patos, pollos y gallinas dentro del casco de la ciudad.

2.ª Se prohibe asimismo todo acopio de basuras, estiércol y cualquiera otra clase de materias inmundas dentro de las casas situadas en el interior de la población y sus arrabales, sin que sea tampoco permitido establecerlos fuera de ella, excepto cuando se destinen para abono de huertas de extamuros, en cuyo caso podrán depositarse por término de tres días a larga distancia de la vía pública, cubiertos con esteras o paja y tierra encima, de modo que sus emanaciones no puedan viciarse al aire atmosférico.

3.ª Los carros que se dedican a la extracción de letrinas no podrán entrar para ello en la Ciudad antes de las dos de la madrugada, debiendo salir de la misma antes de las cuatro y media. Los encargados de tal servicio cuidarán, antes de proceder a él, de la desinfección de las porterías por medio de un lavado de sulfato de hierro (caparró) disuelto en agua en una proporción de diez por ciento.

4.ª Los dueños de depósitos de trapos usados deberán proceder a su desinfección en la forma y condiciones que les serán indicadas: teniendo además siempre en dichos locales el aparato conveniente para garantizar dicha desinfección continuada.

5.ª Queda prohibido el lavado de ropas en todo el trayecto del río Otar, comprendido desde la pasadera de la Calle del Carmen, inmediata a la Rambla de Mosen Verdager, hasta el límite, aguas abajo, del término municipal.

6.ª Habrá de renovarse cada veinticuatro horas por lo menos el agua de los lavaderos públicos.

7.ª Las ropas usadas procedentes de enfermos se lavarán sola y exclusivamente en sitios especiales y en manera alguna en lavaderos públicos comunes, sujetándose siempre a la acción de una temperatura de ochenta grados por lo menos como se efectúa con las coladas.

8.ª Se prohibe sacar a ruidos, ruidos, esteras, alfombras o ropas de cualquier clase desde los balcones, ventanas o otras aberturas sobre la vía pública, en otras horas que desde las cinco a las seis de la mañana. Se prohibe también poner ropas a secar en balcones, ventanas y fachadas, permitiéndose tan sólo en los primeros, cuando sea en el interior de los mismos y sin peligro de molestia alguna para los transeúntes.

9.ª Las basuras se entregarán diariamente para su recogida, al paso de los carros. En ningún caso se permitirá verter aguas sucias procedentes de lavado o limpieza.

10.ª Los escombros procedentes de toda clase de derridos se depositarán precisamente en los sitios designados por esta Alcaldía como vertederos, no pudiendo en ningún caso ser arrojados al cauce del Otar.

11.ª Los dueños de cuadras y establos cuyos locales reúnan las debidas condiciones higiénicas por su autorización, cuidarán de tenerlos en el mejor estado de aseó y limpieza, extrayendo diariamente el estiércol que en los mismos se produzca.

12.ª Los dueños de tiendas donde se expenda bacalao remojado, vendrán obligados a renovar con frecuencia el agua de los remedios y a desinfectar diariamente el sumidero donde vertían dichas aguas, con agua lechada de cloruro de cal o de sulfato de hierro.

13.ª Se prohibe hacer aguas mayores o menores en la vía pública.

14.ª Se prohibe asimismo escupir en el suelo en todos los lugares públicos de reunión, fábricas, cafés, teatros, etc. Al efecto se colocarán escupideras distribuidas en proporción suficiente, conteniendo una materia desinfectante: dichos recipientes se vaciarán cuantas veces sea necesario, y diariamente por lo menos, en uno mayor cuyo contenido se arrojará por las mañanas en la alcantarilla más cercana, añadiendo para hacer más fácil y completa esta limpieza la cantidad precisa del aludido desinfectante para dar mayor fluidez a la mezcla.

15.ª Los propietarios de pozos procederán a la limpieza de éstos cuando las aguas de los mismos no reúnan las debidas condiciones de potabilidad, o a su cierre en caso contrario.

16.ª Los propietarios de casas y dueños de fábricas y talleres lindantes con el río Otar, vendrán obligados a la reparación inmediata de los conductos de aguas sucias de las mismas prolongándolos hasta sumergirlos en el río, procediendo a la depuración de las excretas y aguas residuales antes de su desagüe en el expresado río.

17.ª No podrán ser habitadas las viviendas particulares de nueva construcción, sin

Las altas consideraciones en pro de la salud pública en que se inspiran las prescripciones del presente Bandó, relevan a esta Alcaldía de recomendar al vecindario la importancia de su estricto cumplimiento. El cumplimiento de que con ello se contribuye a evitar innumerables peligros que amenazan a la existencia de nuestros semejantes y de nosotros mismos, ha de ser estímulo poderoso en los ciudadanos para esforzarse en que sean una realidad las mejoras a que los antecedentes preceptos se encaminan, y en esta Alcaldía para imponer, con natural sentimiento pero sin contemplaciones de clase alguna, las correcciones procedentes.

previa autorización, mediante visita que practicará el Inspector Municipal de Sanidad. Las viviendas y establecimientos públicos que reúnan plenas condiciones higiénicas, podrán ostentar una placa o rótulo en que se conste, «Esta casa reúne las condiciones higiénicas prescritas por las leyes».

18.ª Ningún piso que se halle desocupado o en lo sucesivo se desocupe podrá volver a ser habitado sin desinfección previa. A tal efecto los propietarios o administradores deberán dejar aviso en la Mayordomo municipal, practicándose la desinfección por los funcionarios y dependientes municipales, los cuales en garantía de ello entregarán al interesado certificación acreditativa.

19.ª Todos los retretes deberán proveerse de sifón u otro aparato indoloro. Para adicionar con tales aparatos los que en la actualidad no los tengan, se concede un plazo de 10 días, terminado el cual podrá efectuarse por los dependientes de esta Alcaldía, por cuenta y cargo de los respectivos propietarios.

20.ª Los industriales de cualquier clase, bajo ningún pretexto permitirán que los hedores, polvos y demás que puedan molestar a sus convecinos y transeúntes trasciendan a la vía pública, sin perjuicio empero, de la parte sanitaria que debe regir en el interior de los establecimientos.

21.ª Todas las sustancias alimenticias vendidas en el mercado o establecimientos públicos, serán entregados al comprador preservadas de todo contacto exterior por los medios más convenientes en cada caso; pero en absoluto se prohibe que sean envueltas especialmente las carnes y pescados en papeles viejos u usados, impresos o escritos, debiendo serlo en papel blanco y nuevo.

22.ª Se prohibe la venta de todo artículo alterado o en malas condiciones de consumo.

23.ª De la misma manera se prohibe la venta de todo artículo cuya conservación se haya tratado de lograr por medio de alguna substancia o compuesto de los considerados como antisépticos.

24.ª El agua que se utilice en las panaderías, será la de abastecimiento, prohibiéndose la de pozo aún para la limpieza de los locales, vajillas, artesas, etc. en todas aquellas donde llegue el agua entubada; y en las que así no sea, y fuere necesario hacer uso del agua del pozo se analizará ésta perfectamente: suspendiendo el trabajo en cuanto se note la menor contaminación en ese líquido, hasta que se haya corregido la causa que lo produce.

25.ª Las mantas que se empleen en los obradores de las panaderías para cubrir los panes y la masa, durante su fermentación, deberán ser blancas, en perfecto estado de limpieza y destinadas exclusivamente a este objeto.

26.ª El transporte del pan se efectuará con las precauciones y limpieza necesaria para evitar el polvo y todo contacto de moscas y demás insectos, y en forma que reúna el aseó al aspecto agradable. El vehículo destinado al transporte del pan no podrá ser dedicado a otro servicio.

27.ª Los reparadores del pan llevarán sus cestas en perfecto estado de limpieza, sin conducir en ellas ninguna otra clase de artículos de consumo ni efectos extraños, llevando completamente cubierto, con un paño blanco y limpio, la mercancía.

28.ª En los hornos, puestos y demás expendedoras de pan, se tendrá ésto en armarios cerrados con cristales o alambres de mala fina evitando el contacto de las moscas.

29.ª Se prohibe que los compradores toquen o aprieten con sus manos el pan, siendo responsables en todo caso, de la infracción de este artículo, el expendedor.

30.ª Las piezas pequeñas de pan, panecillos, ensalmadas, bollos y arriños de repostería, se expenderán envueltas en papel blanco nuevo y limpio.

31.ª Los agentes de la autoridad y demás empleados del municipio recibirán para transmitirlas esta Alcaldía, cuantas denuncias impliquen contravención a las anteriores disposiciones, sin perjuicio de lo cual, podrán los vecinos depositar cualquier denuncia aun que sea en forma anónima, en el buzo colocado al efecto en el vestíbulo de las Casas Consistoriales.

32.ª Los infractores del presente bandó serán castigados con multas desde una a cincuenta pesetas, a juicio de esta Alcaldía, según la gravedad de los casos y demás penalidades que procedan según las leyes y reglamentos.

Gerona, 23 de Julio de 1924

Juan Tarrús.

Ban de l'alcalde Joan Tarrús, datat el 23 de juliol de 1924, a fi de prevenir les malalties contagioses.

Retornà novament a l'Ajuntament durant la segona part de la dictadura. Va ser regidor de maig de 1927 a setembre de 1928, nomenat pel governador Rodríguez Chamorro. Com a tinent d'alcalde hagué de fer d'acòlit en les iniciatives de l'alcalde Bartrina i substituir-lo quan era fora de la ciutat. Com era costum en el període d'excepció, ni el nomenament ni el cessament van ser explicats als gironins. Tot fa pensar que digué prou a la missió encarregada: ho confirma un ofici del governador Rodríguez Chamorro a l'Ajuntament, datat el 3 de setembre de 1928, en què s'exposa que "aunque con sentimiento es así mismo aceptada" la dimissió de Tarrús. Durant aquell temps, com a president de l'Ateneu Social Democràtic, va formar part de la junta organitzadora de l'homenatge provincial a Primo de Rivera, presidida per l'industrial Josep Ensesa i auspiciada pel governador civil. També el gener de 1930 fou vocal de la junta encarregada d'homenatjar els cossos armats i la Guàrdia Civil, presidida per Joaquim de Berenguer i constituïda a partir de la Cambra Oficial de la Propietat.

Com a propietari i catòlic, el 1931 esdevingué vicepresident segon de la Federació d'Acció Social de les Comarques Gironines, una nova organització "d'homes amarats de tradició", propietaris rurals, que agrupava terratinents defensors de la família, la propietat, la llibertat d'ensenyament, la llibertat de l'Església i una reforma agrària sense violències. Hi va coincidir amb altres persones de la dreta gironina, com ara el notari Jaume Genover Codina, el professor Ignasi Puig Bayer, l'advocat Pelai Negre Pastell, el professor Antoni d'Espona Puig, el metge Alfons Hostal Bellpuig...

El 1932 s'adjudicà per subhasta un solar de la Gran Via de Jaume I, que havia estat tret a la venda per l'Ajuntament de Girona. Fou l'únic licitador i l'aconseguí per 17.388,63 pessetes. En aquest terreny situat al costat de l'hotel Ultònia actual, va haver-hi, posteriorment, un magatzem i l'òptica Dalmau. En un altre sentit, el 1935 va promoure la construcció del xalet Tarrús, al carrer de la Rutlla, núm. 137, projectat per l'arquitecte Josep Claret Rovira.

Malgrat la col·laboració amb el règim de Primo de Rivera, Joan Tarrús va ser ben considerat en la Girona republicana. Arran d'enviudar, el 1935, el diari *L'Autonomista* (16-III-1935) el tractà de "nostre particular

i estimat amic” i dedicà la lloança a la senyora difunta, descrita com “de virtuts excelses, era molt estimada de quants la tractaven, sobretot els malalts pobres, que a més d’ésser curats gratuïtament pel seu marit, els hi prodigava paraules d’afecte i alè”.

A més de presidir l’Ateneu Social Democràtic, fou president de la comissió executiva de l’associació La Caritat i tresorer de la Societat Econòmica d’Amics del País. Les seves aportacions serviren a la festa de Reis organitzada per l’Ateneu de Girona i per a les colònies escolars. El 1936 era comptador en la junta de l’Ateneu de Girona, que presidia Carles Rahola i que acollia persones de sensibilitat política diferenciada, unides per l’interès cultural. Eren Joaquim Pla Cargol, Esteve Solés Torrent, Pelai Negre Pastell i Joaquim Lahoz Recasens.

És veritat que tres metges relacionats amb la política (Camil Conde, Alfons Hosta i Agustí Riera) van ser executats durant els primers mesos del procés revolucionari que va seguir al fracàs de l’aixecament dels militars. Però cap a quaranta més –ideològicament de dreta, de centre o d’esquerra– van seguir a Girona acomplint la professió durant el temps convuls. Un d’ells era Joan Tarrús, que va poder treballar durant l’etapa de guerra i, malgrat que el fill passà al bàndol franquista i serví com a tinent metge de complement, no va ser molestat. Només desaparegué de la ciutat als mesos finals de la guerra, per tal de refugiar-se a la terra pairal de la vall d’en Bas.

Segona etapa política

Tarrús fou repescat per a un càrrec polític el 1939. La reorganització de la vida municipal després de l’ocupació de la ciutat per les tropes franquistes va ser encomanada provisionalment a Albert de Quintana Vergés, Antoni de Barrio Santiago, Antoni Franquet Gusiñer, Isidre Bosch Bataller, Francesc Mundet Noguera i Narcís Figueras Salas, els quals –el 6 de febrer– es repartiren les tinències d’alcaldia i nomenaren alcalde Joan Tarrús, el qual prengué possessió del càrrec dos dies després, en presència del capità Severino Lamas. Albert de Quintana Vergés –empresonat durant la guerra– declarà a Jaume Fabre (*Pre-*

sència, 1-V-1983) com Tarrús esdevingué alcalde en aquelles circumstàncies:

“Acabava d’arribar i estava dinant a casa els meus pares, quan em van venir a buscar perquè un “capitán ordenador del restablecimiento de la vida civil” em volia veure a l’Ajuntament. Em va dir que jo havia de fer d’alcalde, però jo no vaig voler, perquè portava gairebé vint anys fora de Girona [...] Em van demanar altres noms i jo vaig parlar-los d’en Puig Bayer, pare d’en Puig Salellas [...], però ell no va acceptar. Jo el vaig proposar perquè havia sentit a dir que Puig Bayer ja havia estat nomenat alcalde a Sant Sebastià. Després vaig donar el nom d’en Tarrús, que ja havia estat alcalde amb en Primo de Rivera, i de moment ho va agafar, provisionalment però insistint que li trobessin substituït ràpidament, perquè la seva feina professional com a òptic [sic] li robava molt de temps”.

Així s’escollí, directament, el primer alcalde de la nova dictadura, responsabilitat que Joan Tarrús pogué desenvolupar gràcies a l’ajut de l’advocat Albert de Quintana Vergés, que detenia la primera tinència d’alcaldia.

A escala personal i en moments molt delicats, Joan Tarrús informà en el procediment judicial seguit per la justícia militar contra l’escriptor Carles Rahola, que fou executat injustament el març de 1939, poc després de l’entrada dels guanyadors de la Guerra Civil. N’havia estat company de junta a l’Ateneu de Girona, l’entitat presidida per Rahola. Manifestà que el processat era catalanista, però que li mereixia “muy buen concepto como persona y siempre había observado una conducta intachable”. Com a persona de bé, aquell afusellament el colpí profundament i sempre es va doldre de no haver pogut fer alguna cosa més per salvar-lo de la pena de mort.

Professionalment, des del mes d’abril de 1939, va afegir a la feina particular la de responsable interí del servei d’oftalmologia de l’Hospital Provincial. I per això ell mateix s’hagué de sotmetre a un procés depurador de la conducta observada durant la guerra. La declaració

jurada duu data del 30 d'abril i no esmenta la Unió Patriòtica entre les organitzacions de què va formar part. Quan li preguntaren si s'havia adherit al Movimiento Nacional i la data de l'acte, s'excusà que "por tratarse de territorio ocupado por los marxistas, no pude prestar adhesión hasta su liberación, o sea a primeros de febrero del presente año". Com a serveis prestats, no n'indicà cap, per bé que esmentà que "mis hijos pasaron la frontera para incorporarse al Ejército Nacional, en cuyas filas se encuentran todavía". El jutge també li preguntà "quiénes son los elementos más destacados dentro del campo izquierdista" i ell es negà a delatar cap persona. Es limità a dir que "por el poco trato que ha tenido con los funcionarios de la Diputación Provincial, no ha tenido ocasión de formar idea de los mismos, no conociendo a persona alguna conocida como destacada dentro de las Izquierdas".

Naturalment, tots els informes dels organismes que aportaren dades sobre la seva persona li foren altament favorables. El tinent Salvador Campillo, cap del Servicio de Investigación Militar y Policía (SIMP) del subsector de Girona, escriví el 4 d'agost, que "durante el periodo que se ha visto obligado a permanecer en zona roja, se ha conducido como norma en favor de las personas de su ideología política y en defensa de nuestra Causa". El delegat provincial d'Informació i Investigació de FET y de las JONS, Modesto Reverendo, el 5 d'agost, apuntà que era "apolítico, sin ninguna filiación sindical antes ni durante el Movimiento [...] No tuvo actuación alguna en favor del Gobierno rojo. Observó buena conducta, siendo persona ponderada y ecuánime que goza de general prestigio. Es entusiasta adicto a la Causa Nacional". I el representant de la Comissaria d'Investigació i Vigilància, el 4 d'octubre, apuntà que "es persona de ideas acordes con la Causa Nacional, católico y de vida moral y ordenada". En conseqüència, Tarrús fou depurat sense cap mena de sanció.

Joan Tarrús deixà el càrrec d'alcalde el setembre de 1939, quan el governador Paulino Coll configurà un altre consistori per donar impuls a l'actuació municipal. Les seves ocupacions com a únic metge oculista feien que no sempre arribés a l'hora en els actes a què era convocat. Però, el novembre d'aquell any, el mateix governador va

Joan Tarrús, homenatjat el 1970 per la Caixa d'Estalvis Provincial, al costat del president de la Diputació, Pere Ordís. CRDI, foto Sans.

fer-lo nomenar president de la gestora de la Diputació, càrrec que detingué fins al març de 1940. En prendre possessió de la nova responsabilitat, va repetir la fórmula de ritual: manifestà que fou feia per al bé de Girona i de la província. Com a companys va trobar-hi el notari Jaume Lasala i Gravisaco, el metge Josep M. Riera Pau, l'advocat Mario Fina de Caralt, l'enginyer Josep M. Noguera Sabater i el banquer Joaquim Costa Furtià.

Llegint les actes d'aquells dies, fa l'efecte que foren els diputats gestors els que s'encarregaren de presentar les mesures que calia adoptar i ell es limità a presidir les reunions. Fou aquella una etapa de depuracions del personal de la casa, la qual cosa comportà divergències entre els gestors. A la sessió del 9 de desembre de 1939 es determinà que els metges Pompeu Pascual Carbó i Enric Roca Pinet fossin separats definitivament dels càrrecs que ocupaven a l'Hospital Provincial, "por ser evidente haber incurrido ambos en la comisión de una falta gravísima, el aborto, contrario al derecho natural y castigado severamente por las Leyes de todos los países civilizados".

Tarrús va conjuminar novament la tasca professional amb compromisos ciutadans. Va ser membre de la junta d'Acció Catòlica i de la constituïda per a la reconstrucció de l'església del Mercadal, president de la junta impulsora del Cercle Artístic entre 1947 i 1949 i president del Foment de Cultura. Després de l'aiguat de 1940, va situar l'habitatge a la primera planta de l'immoble del carrer de Figuerola i la planta baixa va restar com a consultori.

El dia 1 de febrer de 1947, el diputat de beneficència i director de l'Hospital, Joan Mascaró, va presentar una proposta per reconèixer-li els serveis prestats: "Los relevantes servicios de carácter profesional prestados por el Dr. D. Juan Tarrús Bru, en el cargo de Jefe de Clínica de Oftalmología del Hospital Provincial de Santa Catalina, Mártir, donde, durante años y en distintas etapas, vino realizando una labor meritísima, muy competente y humana, sin regatear esfuerzo en provecho de los enfermos desvalidos y menesterosos y contribuyendo con sus afortunadas intervenciones, a mantener el alto prestigio de que goza el Cuerpo facultativo de la Beneficencia provincial, ha motivado que acto recinte dicho Cuerpo medico testimoniara al antiguo compañero su admiración y simpatía". I demanà que fos nomenat per la Diputació membre honorari del cos mèdic de la beneficència provincial. Aprovada la moció, el 6 de juny de 1948 li va ser lliurat un pergamí emmarcat amb el títol honorífic sol·licitat.

Durant aquests anys, el maig de 1948, Tarrús va ser nomenat vocal del consell d'administració de la Caixa d'Estalvis Provincial de Girona, creada per la Diputació i amb estatuts aprovats per ordre ministerial de 24 de juny de 1940 (BOE, 28-IX-1940). També fou vocal de la junta del cens electoral el 1958. Així mateix presidí la Cambra Oficial de la Propietat de la Província de Girona.

Sembla que va tenir algun incident amb les autoritats de l'època. Va anar a saludar el governador Mazo Mendo, quan l'any 1945 va prendre possessió del càrrec, però el va tenir atrapat més de mitja hora i llavors va decidir tornar a la consulta, ja que no podia esperar més. El va tenir per un maleducat i, en ocasió de visitar-lo, li demanà, com ho feia a tots els pacients, si sabia llegir, la qual cosa no fou acceptada de grat pel governador.

Foto d'estudi de Joan Tarrús Bru, el 1929. CRDI, foto Unal.

L'oftalmòleg Tarrús gaudí d'una vida llarga. Va deixar la consulta quan tenia 80 anys. Entrevistat el 1971 pel diari local, arran de la celebració de l'ocupació de la ciutat per les tropes franquistes, s'atribuïa la fundació de la Caixa d'Estalvis Provincial.

Joan Tarrús va morir el 31 de març de 1972, en la intimitat familiar, quan tenia 92 anys. L'esquela pública no va aparèixer fins al 4 d'abril. La nota necrològica del diari local es limità a recordar els càrrecs polítics del final i indicà que la corporació municipal, presidida per l'alcalde Ribot, havia assistit a l'enterrament.

La continuïtat de la nissaga Tarrús en la política municipal fou protagonitzada pel seu fill, Francesc Tarrús i Estech, també oftalmòleg de professió, que va ser regidor del terç familiar entre els anys 1952 i 1958.

El nom de Joan Tarrús Bru fou introduït al nomenclàtor ciutadà quan feia tres anys que havia mort i en temps d'agonia del franquisme. Per acord municipal del 7 de març de 1975, la via poc rellevant que duia la denominació de República Argentina, al sector proper a Palau, entre els carrers de Saragossa i Universitat de Montpeller, va ser dedicada al metge oftalmòleg i alcalde efímer de les dues dictadures.